

آینه عیب‌نما

(دوره‌ی قاجاریه)

www.ketab.ir

سرشناسه: جلال پور، علی، ۱۳۳۳ -
 عنوان و نام پدیدآور: آینه‌ی عیب‌نما: (دوره قاجاریه)/
 گردآوری و تدوین علی جلال پور؛ ویراستار محمد مستقیمی (راهی)
 مشخصات نشر: گفتمان اندیشه معاصر، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۴۸۲ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴-۶۰۹-۲
 وضعیت فهرست نویسی: فیای مختصر
 یادداشت: این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 شناسه افزوده: مستقیمی (راهی)، محمد، ۱۳۳۰ -
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۵۹۹۹۱

گفتمان اندیشه معاصر

۰۹۱۳۳۰۴۰۹۳۹ - ۰۹۱۲۲۵۱۳۲۲۸

gofteaman54@yahoo.com

gofteaman@hotmail.com

www.Gofteaman76.ir

آینه عیب‌نما

ناشر: گفتمان اندیشه معاصر طرح جلد: مرضیه فردوسی نظارت فنی: محسن جلال پور

شمارگان: ۲۰۰ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴-۶۰۹-۲ - ۱۹-۶۰۰-۸۴-۶۰۹-۲ نوبت چاپ: دوم، ۱۴۰۰

حق چاپ برای مولف محفوظ است

پست الکترونیک: alijalalpourketab@gmail.com

فهرست مطالب

۲۰	یادداشت ویراستار
۲۲	پیش‌گفتار
۲۷	فصل اول
۲۷	آقامحمدخان قاجار
۲۸	آقامحمدخان قاجار
۳۰	چگونگی تهیه‌ی تاج پادشاهی
۳۲	چگونگی قتل
۳۷	آیا قتل به خاطر خیزه بود
۳۹	توصیف اخلاق
۴۱	روایات اخته‌شدن
۴۴	کشتن برادران
۴۷	انتخاب منشی
۴۷	رفتار با لوطی‌صالح، دلقک کریم‌خان زند
۴۹	حرمسرای آقامحمدخان
۵۰	تخلیه‌ی عقده‌های خواجه‌بودن
۵۲	مشهورترین زنان خواجه‌ی قاجار
۵۴	اسارت آقامحمدخان
۵۵	مشورت کریم‌خان با خواجه‌ی قاجار
۵۶	رفتار با سرهای بریده
۵۸	رفتار با خاندان زند
۵۸	رفتار خواجه با شاعر
۶۰	رفتار تأمل‌برانگیز کریم‌خان

۹۷ بانی خانواده‌ی اشرافی صدر اصفهانی

۱۰۰ فصل دوم

۱۰۰ فتح‌علی‌شاه قاجار

۱۰۱ فتح‌علی‌شاه قاجار

۱۰۲ مقایسه خواجه با ولیعهد

۱۰۴ اطلاعات جغرافیایی فتح‌علی‌شاه

۱۰۵ آخرین بازمانده‌ی افشار

۱۰۶ تقسیم قلمرو شاهزادگان

۱۰۸ سکه‌ی خسرو کشورستان

۱۰۹ اصول سربازگیری

۱۰۹ لقب جهان‌سوز

۱۱۰ سرنوشت شوم صادق‌خان شافعی

۱۱۱ روزی از زندگی فتح‌علی‌شاه

۱۱۲ اثبات یادگیری از خواجه

۱۱۲ سرنوشت شوم حاج‌ابراهیم کلانتر

۱۱۴ شهوت‌رانی شاه در زمان ولیعهدی

۱۱۵ شاهدبازی فتح‌علی

۱۱۶ خانواده‌ی پرجمعیت خاقان

۱۱۷ امور قهوه‌خانه‌ی خاقان

۱۱۸ سلطان‌حقی

۱۱۹ سرسره‌ی فتح‌علی‌شاه

۱۲۰ زن‌های چاله‌سیلابی

۱۲۰ مسابقه‌ی نرمی پا، بین زنان خاقان

۱۲۰ پاسخ خاقان، به معلم شرعیات

۱۸۲ گاو‌میش حاجی میرزا

۱۸۳ اوضاع مالی کشور در زمان حاجی

۱۸۴ میزان علاقه شاه به حاجی

Error! Bookmark not defined. مهدعلیا

۱۸۷ مهدعلیا از دیدگاه دیگران

۱۹۰ مهدعلیا و امیر

۱۹۳ مهدعلیا علیه نوری

فصل چهارم ۱۹۵

۱۹۵ ناصرالدین شاه

۱۹۶ ناصرالدین شاه

۱۹۷ دوران ناصری

۲۰۰ خصایل ظاهری ناصرالدین شاه

۲۰۲ وسعت اطلاعات شاه

۲۰۴ اعتقادات مذهبی شاه

۲۰۶ هشدار امیر به ناصرالدین شاه

۲۰۶ توطئه‌ی زنانه در قتل پادشاه

۲۰۹ میرزا رضای کرمانی

۲۱۱ کنل کاساکوفسکی و میرزا رضا

۲۱۴ آخرین رفتار و گفتار پادشاه

۲۱۵ جسد پادشاه در غربت و تنهایی

۲۱۶ فاجعه‌ی قتل امیرکبیر

۲۱۸ حاج علی‌خان مقدم

۲۲۱ نقش آقاخان نوری در عهدنامه‌ی پاریس

۲۲۲ عوامل عدم پیشرفت و ترقی ایران

۲۲۳	 حاجی واشنگتن
۲۲۵	 جنگ افتضاح‌آور مرو
۲۲۷	 میرزا آقاخان نوری و سهل‌انگاری امیرکبیر
۲۲۸	 میرزا آقاخان و مهدعلیا
۲۳۰	 سرانجام خاندان نوری‌ها تا انقلاب ۵۷
۲۳۲	 ظل‌السلطان
۲۳۴	 چند حکایت در مورد ظل‌السلطان
۲۳۵	 کار غیرمعمول ظل‌السلطان
۲۳۷	 امین‌السلطان
۲۳۹	 زندان‌ها و مجازات عصر ناصری
۲۴۱	 مسافرت‌های ناصرالدین‌شاه به فرنگ
۲۴۳	 تمرین غذا خوردن با قاشق و چنگال
۲۴۴	 شاه و تشکیل مجلس
۲۴۵	 اعطای امتیازات ناصری
۲۴۶	 چگونگی اعطا و اخذ امتیازات
۲۴۷	 مخالفت شاه با خروج مردم به فرنگستان
۲۴۷	 اداره‌ی پلیس به تقلید از فرنگ
۲۴۹	 ویژگی سرباز ایرانی
۲۵۱	 وضع ارتش ایران
۲۵۳	 تملق و چاپلوسی
۲۵۵	 من عادل‌ترم یا انوشیروان
۲۵۷	 القاب و مناصب
۲۵۸	 شغال‌الدوله
۲۶۱	 قدرت‌السلطنه

۳۴۶ معلومات مظفرالدین شاه

۳۴۷ علت تیرگی روابط شاه با ام‌الخاقان

۳۴۸ سید بحرینی

۳۵۰ باغ وحش مظفری

۳۵۱ مظفرالدین شاه و کیسه‌ی مروارید

۳۵۲ مسافرت‌های شاه

۳۵۴ یادداشت‌هایی از سفرنامه مظفرالدین شاه

۳۵۸ شاه و آرزوی دیدن آمریکا

۳۵۹ وضع خفت‌بار ارتش ایران

۳۶۱ فریاد اعتراض و تأسف موج روسی

۳۶۲ دو روایت تاسف‌بار از اوضاع اجتماعی

۳۶۳ وزارت و صدارت

۳۶۴ عمل کرد بانک استقراضی

۳۶۵ انقلاب مشروطیت و مظفرالدین شاه

۳۶۸ اولین خطابه شاه بعد از مشروطیت

۳۷۰ فصل ششم

۳۷۰ محمدعلی شاه

۳۷۱ محمدعلی شاه

۳۷۲ محمدعلی شاه از دیدگاه دیگران

۳۷۴ ولیعهدی محمدعلی شاه

۳۷۵ حرص و آزمندی ولیعهد

۳۷۷ غذا خوردن ولیعهد

۳۷۸ ولیعهد بدون حرمسرا

۳۷۸ تاجگذاری و اولین نطق

۳۷۹	 عقاید خرافی
۳۸۲	 اعتقادات مذهبی
۳۸۲	 ریاکاری محمدعلی شاه
۳۸۵	 محمدعلی شاه و معلم روسی
۳۸۸	 خلع محمدعلی شاه
۳۹۱	 علت پناهندگی به سفارت روس
۳۹۳	 دست و دل بازی روس‌ها
۳۹۵	 آوارگی شاه مخلوع
۳۹۶	 چگونگی غسل و کفن
۳۹۶	 تعهد بی‌شرمانه به روس‌ها
۳۹۷	 چگونگی قتل اتابک
۴۰۰	 ملک جهان خانم
۴۰۳	 کامران میرزای ام‌الفساد
۴۰۵	 ملک المتکلمین
۴۰۶	 عاقبت ستارخان و باقرخان
۴۰۷	 اوضاع سیاسی و اجتماعی
۴۱۰	 فصل هفتم
۴۱۰	 احمدشاه
۴۱۱	 احمدشاه
۴۱۵	 آخرین دیدار احمدشاه با پدرش
۴۱۷	 پرنس عباس
۴۱۸	 ترس از مسافرت با کشتی
۴۱۸	 نقش احمدشاه در انقراض قاجاریه
۴۲۱	 خداحافظی با کاخ سلطنتی

- ۴۲۲ احمد علاّف
- ۴۲۳ معلّم یا نصف قشون
- ۴۲۴ چگونگی انتخاب همسر برای احمدشاه
- ۴۲۷ احمدشاه و محبوبه‌ی روسی
- ۴۳۷ دستگاه تبلیغات علیه احمدشاه
- ۴۳۹ علّت تمارض احمدشاه به وسواسی بودن
- ۴۴۰ دلّک احمدشاه
- ۴۴۲ هدف وسیله را توجیه می‌کند
- ۴۴۴ علّت عدم مبارزه علیه رضاخان
- ۴۴۶ علّت عدم اشغال ایران توسط روس‌ها
- ۴۴۷ اگر انقلاب روسیه نمی‌بود
- ۴۴۸ آمریکا و قرارداد ۱۹۱۹
- ۴۴۹ قرارداد ۱۹۱۹
- ۴۵۱ احمدشاه و قرارداد ۱۹۱۹
- ۴۵۳ خسارات وارده به ایران در جنگ جهانی اوّل
- ۴۵۵ عین الذّوله
- ۴۵۶ میرزا نصرالله‌خان نایینی
- ۴۵۸ ضمایم
- ۴۵۸ اصل و نسب قاجار
- ۴۶۰ نقش شاه در دوره قاجاریه
- ۴۶۱ مقصّر کیست؟
- ۴۶۴ سیاست کُلی روس و انگلیس
- ۴۶۵ تقسیم اراضی قاجار
- ۴۶۶ عهدنامه‌ی گلستان

۴۶۷ عهدنامه‌ی ترکمن‌چای

۴۶۷ معاهده‌ی ارزنه‌الرّوم

۴۶۸ معاهده‌ی پاریس

۴۶۹ معاهده‌ی آخال

۴۷۰ مجازات‌های رایج عصر قاجار

۴۷۱ درآمد میرغضب‌ها

۴۷۲ چند واژه و اصطلاح رایج آن دوره

۴۷۴ کار رجال در فرنگ

۴۷۵ نابودی اقتصاد ایران

۴۷۷ منابع و مأخذ

یادداشت ویراستار

مؤلف را از کودکی می‌شناسم. ما هر دو در یک روستای کویری به نام چوپانان از توابع شهرستان نایین متولد شدیم. هر دو تحصیلات ابتدایی را در دبستان ستوده همان روستا گذراندیم گرچه هم‌کلاس نبودیم و من یکی دو سال از او بزرگ‌ترم اما در یک روستای کوچک این‌ها عامل جدایی نیست و بعدها هم یک خویشاوندی سببی ما را به هم پیوند داد تا از مصاحبت هم لذت ببریم.

او کارشناس تاریخ است و معلم تاریخ و غیر از آن که تاریخ را تحصیل کرده، تدریس کرده است و من که چهل سال است معلم هستم خوب می‌دانم وقتی مطلبی را تدریس می‌کنی چنان به زوایای هزارتوی آن پی می‌بری که انگار آن را خورده‌ای و هضم کرده‌ای. بله او سی سال آزرگار تاریخ ایران و جهان را مزمره کرده است و اگر مجموعه‌ای را تدوین می‌کند خوب می‌داند چه نگاهی دارد و چه اهدافی؟

گرچه در ابتدای قبول ویرایش این کتاب اختیار تام یافتم در جرح و تعدیل آن؛ از آن‌جا که معتمد تاریخ یک اثر هنری است که روزگار آفریده و نگاه به آن به دیدگاه خواننده مربوط است و با این که دیدگاه خودم با مؤلف گاهی در مقابله بود؛ با داشتن اختیار به خود اجازه ندادم بی‌اجازه او مطلبی را کم کنم. نگاه او به تاریخ از نوعی است که شاید بیش از اندازه به دیدگاه خوانندگان نزدیک باشد ولی با فرض این که تاریخ یک اثر هنری است تأویل و تفسیر آن به نگاه و جهان‌بینی خواننده برمی‌گردد و این گزیده هم از همان مورد است.

مؤلف با یک دیدگاه ویژه و از دریچه‌ای خاص به این گوشه از تاریخ کشورمان نگریسته و مقاطعی از آن را برگزیده است و به تحلیل آن پرداخته و به نتایجی دست یافته که هر کس با هر دیدگاهی در این مقطع بنگرد شاید به نتیجه‌ای کم و بیش نزدیک به همین دریافت برسد.

تصرف من در این اثر در حیطه‌ی رسم‌الخط و سجاوندی و انشاء اثر است تا آن‌جا که حتی از سبک و سیاق نگارش نویسنده دور نشدم و کوشیده‌ام با توضیحات زیرنویس شده پرسشی برای خواننده در درک متن باقی نگذارم امید آن که خوانندگان عزیز اگر به اشتباهی و قصوری در متن برخوردند به بزرگواری خویش هر دوی ما را ببخشایند.

محمد مستقیمی، راهی

بهمن ۱۳۹۳